

Muriels bröllop

En rolig och livsbejakande film om tonårens centrala fråga: identitet. Vem är jag? Måste man vara framgångsrik och vacker för att bli lycklig?

Rekommenderad från åk 8 & gymnasiet

en filmhandledning av

ANNIKA THOR/LISA VON HILGERS

Handling

Den som ständigt får höra att hon inte duger någonting till, tror till slut att hon är värdelös. Muriel Heslop är tjugotvå år och arbetslös; alldaglig, överviktig och illa klädd. Hon bor i den trista och vulgära australiska småstadshålan Porpoise Spit (ungefär: Tumlarnäset), där hennes far är kommunalråd.

Pappa Bill Heslop är en self-made man, en egenmäktig, självgod och tämligen korrumpierad politiker. Han tröttnar aldrig på att å ena sidan skryta om sina egna framgångar, å den andra inpränta i sin familj att de är totalt odugliga i alla avseenden. De fem barnen tycks också fullt ut ha accepterat denna bild av sig själva. Muriel tillbringar hela dagarna med att lyssna på ABBA-låtar i sitt rum. Hennes yngre syskon vegeterar blekfeta och

håglösa framför tv:n. Den kuvade hustrun Betty försöker tappert upprätthålla myten om den lyckliga familjen med en ström av små och stora lögnar som döljer mannens hänsynslöshet i allmänhet och hans otrohet i synnerhet.

Muriels enda "vänner" är fyra flickor från hennes klass i high school. Tania och hennes gäng är snygga, sexiga och populära tjejer, som låter Muriel hänga med på nåder. Till slut dumpar de henne helt med motiveringen att hon "skämmer ut dem". På Muriels förtvivalade försäkran att hon "kan ändra sig" svarar de kallt: "Men du skulle fortfarande vara samma person."

I sina egna ögon är Muriel inte "jag" - hon är "hon": den fula, omöjliga, värdelösa Muriel Heslop. Hennes drömmar om ett annorlunda, bättre liv handlar om att bli som andra - som Tania och hennes kompisar, som de vackra brudarna i veckotidningarna, som ABBA:s "Dancing Queen". Vacker, framgångsrik och, framför allt, gift - det är vad Muriel önskar bli.

Filmen börjar med ett totalt fiasko för Muriel. På Tanias bröllop lyckas hon fånga brudbuketten, men blir fråntagen den, eftersom hon ju ändå aldrig kommer att bli gift. Strax därpå grips hon av polisen. Den missklädsamma leopardmönstrade klänning som hon bär på bröllopet visar sig vara stulen. Endast pappa Heslops position i samhället räddar henne från åtal.

Utstött av Tania och de andra tjejerna fifflar Muriel till sig en stor summa pengar från pappas bankkonto och följer efter tjejgänget när de far på semester på en tropisk ö. Där träffar hon en annan före detta klasskamrat, Rhonda, som precis som hon själv tillhört de mobbade och förtryckta i skolan. Men Rhonda har förändrats, blivit attraktiv, levnadsglad och hämningslös, utan att för den skull ha glömt tonårstidens grymma hackordning. Hon blir Muriels vän och sätter Tania & Co grundligt på plats. Med Rhondas hjälp börjar Muriel erövra en liten gnutta självkänsla. Men fortfarande handlar det om att "bli någon", att leva upp till ett yttre ideal av skönhet och framgång. För att markera "förändringen" ändrar hon sitt namn till Mariel.

I Sydney, där de båda flickorna delar lägenhet, ägnar Muriel sin fritid åt att prova brudutstyrlar i stadens alla affärer. Lögnerna om hennes förestående bröllop och om en sjuk släkting för vars skull hon måste fotograferas i hela stassen bara växer och växer.

Innerst inne vet Muriel att vänskapen med Rhonda är det viktigaste som hänt henne i hennes liv. När Rhonda drabbas av en svår sjukdom och blir rullstolsbunden tar Muriel hand om henne och lovar se till att hon aldrig ska behöva flytta tillbaka till sin mamma i Porpoise Spit.

Men snart drabbas Muriel av en frestelse som hon inte kan motstå. I en kontaktannonsering läser hon ett anbud om snabbt äktenskap. Det visar sig handla om en vit, sydafrikansk simmare som inte får delta i Olympiaden på grund av idrottsbojkotten (filmen utspelar sig före det demokratiska maktskiftet i Sydafrika). Därför vill han ingå ett skenäktenskap med en australisk flicka för att i stället kunna tävla för Australien.

För Muriels del är det inte de 10 000 dollar som David van Arckles familj erbjuder henne som avgör saken - det är hennes

dröm om att få stå brud. Bröllopet blir storslaget, bevakat av skvallerpressen och med Muriel i en fantastisk kreation. För Muriels del gör det inget att brudgummen knappt kan pressa fram sitt ja, förstummad av brudens groteska iver och av hennes tilltag att låta inmarschen i kyrkan ackompanjeras av ABBA:s "I do".

Muriel, eller Mariel, har nått sin triumf, hyllad till och med av Tania och hennes gäng. Även pappa Bill, med en ny, attraktivare kvinna vid sin sida, är för första gången stolt över sin dotter. Men mamma Betty blir bortglömd, och Rhonda är bitter. Muriels svek lämnar henne ingen annan möjlighet än att följa med mamman hem till Porpoise Spit.

För en tid är Muriel tillfreds med att gång på gång spela upp videobilderna från bröllopet, medan David föraktfullt ignorerar henne. Vändpunkten kommer när Muriels mamma dör, officiellt av en hjärtattack men i själva verket efter att ha tagit en överdos sömntabletter. Muriel reser hem till begravningen och ser för första gången sin familj sådan den verkligen är. Hon ser sin mammas olyckliga, självutplånande liv och sina småsyskons apatiska nedvärdering av sig själva. Hon ser sin pappas skrytsamma självupptagenhet, hans fixering vid yttre tecken på framgång och hans brist på inlevelse och medkänsla. Och, värst av allt, hon ser att hon själv är på väg att bli likadan.

Trots att hon och David nu kan mötas som två människor som respekterar varandra bestämmer sig Muriel för att bryta upp ur äktenskapet. Hon gör klart för sin pappa att hon inte tänker återvända hem och överta sin mammas roll i familjen, utan att ansvaret för barnen är hans och att hans uppgift är att lära dem att de inte är värdelösa. Till sist söker hon upp Rhonda och ber henne följa med tillbaka till Sydney. "Du kan inte bara storma in här och slita Rhonda från de människor som älskar henne", protesterar Rhondas mamma. "Jo det kan hon", svarar Rhonda, "för hon är min vän."

Filmen slutar med att Rhonda och Muriel lämnar Rhondas hus samt mamman och Tania med sitt tjejjgäng. De kliver in i en taxi och far med hög fart och dånande musik förbi Porpoise Spits trista köpcentra och turistattraktioner. Med skratt och stor lättnad säger de en sista gång farväl till sin småborgerliga hemort. Nu väntar framtiden och den nyvunna friheten på dem: storsta- den Sidney är deras mål.

Att våga vara sig själv är något av det svåraste som finns, särskilt i tonåren, då behovet av yttre bekräftelse är enormt. Kanske kan en film som Muriels bröllop hjälpa till att stärka den ömtåliga självkänslan, i synnerhet hos flickorna. Det skulle förvåna mig om inte en högstadielklass hittar oändligt mycket att prata om i denna härliga, livsbejakande film!

Identitet och människovärde

Muriels bröllop är en mycket rolig och samtidigt allvarlig film, som renodlar ett av ungdomsårens centrala teman: identiteten. Vem är jag? Är jag den som jag känner att jag är, eller är jag den som de andra ser? Kan jag vara jag när ingen ser mig? Måste jag bli lik de andra för att få lov att vara jag? Men filmen går längre än så. Den ställer en fråga som i våra västerländska samhällen är närmast tabubelagd: Vad innebär det att ha ett människovärde? Finns det värdelösa människor? Måste man vara vacker och lyckad för att få lov att existera?

• Vad betyder "identitet" för er? Fundera över vilka dina personlighetsdrag är. Hur bildar vi oss en uppfattning om vilka vi är? Genom oss själva? Genom andra?

• Varför har Muriel svårt att finna sin identitet? Försök förklara varför hon i slutet av filmen lyckas bättre med att finna sin identitet.

• Fundera över vad vi i vårt västerländska samhälle definierar som människovärde. Vilka egenskaper och kunskaper ger enligt vårt synsätt människan ett värde? Tycker ni att vår människosyn är ensidig? Omfattar den alla våra mänskliga sidor?

• Hur hanteras frågan om människovärde i filmen? Hur ser Tania & co på Muriel? Fundera över varför Muriel inte anses som jämlik. Vad särskiljer henne från de andra tjejerna? Vilka egenskaper skulle Muriel ha för att bli accepterad? Hur känner man sig när man inte tycks passa in?

Muriel och Rhonda

Muriel och Rhonda förbinder en olik men djup vänskap. Medan Muriel är en tjej som aldrig har varit utanför sina föräldrars räckhåll och har fördrivit mesta tiden hemma i sitt rum är Rhonda en utåtriktad tjej full av levnadsglädje och äventyrlust. Gemensamt delar båda erfarenheter av förtryck och mobbning i skolan.

Medan Muriels situation inte har ändrats mycket sedan skolans slut har Rhonda blivit en självsäker kvinna som vet vad hon vill. Länken som förbinder dem är kärleken till ABBA samt levnadsglädjen som denna musik är förknippad med. Trots att båda kvinnorna är olika, finner de snabbt tycke för varandra.

• Beskriv vänskapen mellan dessa båda kvinnor. Vilka olika världsbilder har de? Passar de ihop? Fundera över varför Muriel och Rhonda så snabbt finner tycke för varandra. Vad är det de kan lära av varandra? Tror ni att Muriels utveckling hade sett annorlunda ut om hon inte hade träffat Rhonda? Varför upplever Muriel för första gången lycka när hon träffar Rhonda? Vad betyder vänskap för er? Vad är det viktigaste med en vän? När känner ni er svikna?

• Som i nästan alla relationer uppstår det även en konflikt mellan Muriel och Rhonda efter ett tag. Varför kan man tycka att Muriel har betett sig orättvist mot Rhonda? Vari bestod hennes svek? Vad hade ni gjort i Rhondas situation? Kan ni förstå att Rhonda kände sig sviken? Eller var hon för hård mot Muriel?

Myten om den "lyckliga familjen"

I filmen Muriels bröllop möter vi en familj som framstår som allt annat än lycklig och välfungerande. Bilden vi får ger intryck av en familj som saknar sammanhållning, respekt och tolerans. Pappan är självupptagen och självgod och kan förnedra sina barn inför publik och bedra sin hustru. Mamman är snäll, blyg och självupppoffrande, men för vek för att stå emot sin makes auktoritära beteende. Och istället för att skapa ordning i hemmet och säga åt sina barn att hjälpa till underkastar hon sig alla. Barnen är arbetslösa, slöa och låter sig betjänas av mamman som fullbordar sin uppoffringsroll till det yttersta. I hemmet råder det kaos. Ingen tar hand om den andra, ingen lyssnar på den andra, ingen förmår upprätta en slags stabil struktur. Det fattas helt enkelt en fungerande kommunikation, en dialog mellan familjemedlemmarna. Trots detta försöker mamman upprätthålla myten om den lyckliga familjen.

• Beskriv familjens struktur. Vad är det som har gått "snett"? Fundera över varför det inte finns någon sammanhållning. Hur kän-

FILMHANDLEDNING

ner sig Muriel i denna familj? Hur skulle ni känna er i en sådan familj?

- Vems ansvar är det att upprätta en slaggs struktur?
- Fundera över kommunikationens betydelse. Varför är en fungerande dialog viktig i en relation? Vad skulle ni råda Muriels familj om ni skulle träffa dem?

Inre/ytte skönhet

Muriel är ingen askunge, som förvandlas till prinsessa med hjälp av vackra kläder. Verkligt vacker blir hon först när hennes ansikte äntligen är lugnt och avspänt - ingen mask utan ansiktet hos en människa som vet vem hon är och vad hon vill med sitt liv. Hennes tjocka lillasyster Joan kommer kanske aldrig att bli vacker i yttre mening, men i slutet av filmen ter hon sig inte längre grotesk. Vi har lärt känna henne som människa och kan glömma hennes yttre.

- Hur framstår Muriel i slutet av filmen? Vad gör henne vacker? Fundera över vad hennes känslor har att göra med hennes yttre utseende. Beskriv vad som händer. Hur känner sig Muriel?
- Fundera över vem det är som lägger fast vår syn på skönhetsideal. Fundera över vilken roll medierna spelar i detta sammanhang. Hur är man när man är "vacker" enligt media?
- Tror ni att kvinnor har mer behov av yttre bekräftelse än män? Om ja, vad kan det bero på? Vad kan man göra för att inte bli styrd av skönhetsidealen? Går det överhuvudtaget eller är alla på "något sätt" influerade?
- Fundera vilka följder som kan uppstå när man låter sig styras av yttre ideal. (anorexi, bulimi...)
- Finns det någon koppling mellan yttre och inre skönhet? När känner ni er vackra? Fundera över om skönhet verkligen är objektiv. Varför är det lättare att känna sig vacker när man är lycklig?

Vad är lycka och framgång?

Tidigt i filmen uttalar Muriel sin avsikt att bli "a success", detta svåröversättliga engelska ord som betecknar både "framgång" och "lycka". Hon når social framgång, hamnar till och med på veckotidningarnas omslag som leende brud, men framgången ger henne ingen lycka. Muriels framgång är nämligen grundad på lögn, lika förrädiska som hennes mammas alla själsurholkande livslögner. Mammans död, omgärdad av lögn precis som hennes liv, visar Muriel det destruktiva i en sådan livshållning. "Jag måste sluta ljuga nu", säger Muriel till David, "annars kommer jag snart inte att märka när jag gör det." I stället väljer hon Rhondas alternativ: att säga sanningen, både till sig själv och till andra, även om den gör ont.

Lyckan finns i möjligheten att välja sin egen väg, att vara sann mot sig själv och trogen mot de människor som verkligen betyder något för en. När Muriel lämnar Porpoise Spit tillsammans med Rhonda är hon verkligen lycklig för största gången i sitt liv.

- Varför upplever Muriel ingen riktig lycka när hon slutligen blir brud och för första gången står i händelsernas centrum?

- När känner Muriel verklig lycka? Vilka omständigheter gör henne lycklig? Beskriv scenen i filmen där Muriel känner sig lycklig.

- Vad innebär lycka för er? När känner ni er lyckliga? Är det yttre händelser som gör er lyckliga eller kommer lyckan "inifrån"? Har lycka med tur att göra eller måste man "jobba" för att komma åt den? Tror ni att vi upplever lycka på samma sätt? Fundera över varför lyckokänslan kanske är subjektiv.

- När känner Muriel framgång för första gången? Vilka omständigheter låter henne känna sig framgångsrik?

- Vad innebär framgång för er? Bedömer vi framgång på olika sätt? Behöver vi yttre bekräftelse för att känna oss framgångsrika?

- Tror ni att det finns en skillnad mellan en "personlig" framgång och en "social" framgång? Vari kan skillnaden bestå?

Drömmen att bli brud

Muriels enda dröm består i att bli gift och få vara en brud som strålar av skönhet och lycka. Varje blick i en brudklänningsbutik låter henne svepa bort i sagolika drömmar där hon är en brud som äntligen har träffat sin drömprins. Realiteten hämtar tillbaka henne med hårda tag: Hon har varken träffat sin "drömprins" eller känner sig särskilt vacker och åtråvärd. Det gör henne ledsen och vemodig. Hon är helt enkelt ingen kvinna som någon annan vill ha som sin brud. Denna tanke genomsyrar hela hennes världsbild.

- Vad är det som ligger bakom Muriels dröm att bli brud? Fundera över vad "bruden" är en symbol för. Vad visar oss hennes dröm? Vilken världsbild uppenbaras?

Produktionsuppgifter

Australien 1994

Originaltitel: Muriel's wedding

Manus & regi: P J Hogan

Foto: Martin McGrath

Klippning: Jill Billcock

Musik: Peter Best, ABBA

I rollerna

Muriel - Toni Collette

Rhonda - Rachel Griffiths

Bill Heslop - Bill Hunter

Tania - Sophie Lee

Tekniska uppgifter

Längd: 105 minuter

Ljud: Dolby SR

Format: 1:1,85

Censur: Barntillåten

Svensk premiär: 7 april 1995

Distribution

Svenska Filminstitutet, Box 27 102 52 Stockholm tel 08-665 11 00, fax 08-661 18 20 www.sfi.se